

10 KASIM'I HATIRLARKEN...(*)

Server TANILLI

Şu satırları okur musunuz lütfen:

"Bu güzel fakat hazin manzarayı seyrederken, Atatürk 'ün son 15 yıllık hayatı bir film gibi gözlerimin önünden geçti. O vakit vicdanımla bir hesaplaşma yapmak gereğini duydum. Sağlığında biz bu adama karşı özgürlük ve demokrasi savaşı yapmıştık. Onun hareketlerini diktatörce buluyorduk. Çünkü o vakit ormanın içindeydik. Ağaçları görüyorduk, ama ormanı bütün büyüklüğü ile göremiyorduk. Şimdi geçenleri daha aydın görebiliyordum."

Bu satırlar Zekeriya Sertel 'indir. İstanbul'da Atatürk'ün cenaze töreninde, Yeni Cami'nin minaresinden izlediği çarpıcı manzarayı anlattığı yazısında dile getirir. Değerli araştırmacımız Yıldız Sertel 'in, yakınlarda çıkacak olan yeni kitabından, Babam Gazeteci Zekeriya Sertel. Susmayan Adam adlı çalışmasından aldım.

İçtenlik dolu ve düşündürücü sözler...

Zekeriya Sertel'i okurlara tanıtmamanın gereği yok. Türk basın ve siyaset tarihinin bu saygın adı, ülkemizde özgürlük ve demokrasi mücadelesinde unutulmaz bir yer tutar. İkinci Dünya Savaşı yıllarında faşizme karşı kalemiyle açtığı ve Tan gazetesinin yakılıp yıkılmasıyla sonuçlanan dev kavga ise hiç unutulmaz. Sonra gidip yad ellerde ömrünü tüketecek olan bu insan, Ata-

(*) 10 Kasım 2000 / Cumhuriyet Gazetesi

türk'ün ölümünün arkasından yukardaki anlamlı satırları yazarken de sorumluluğunun bilincindedir. Bir yanda özgürlük ve demokrasi mücadelesi varsa, onun yanı sıra Türkiye'nin uygarlık davası vardır. İşte, özgürlüğün ve demokrasinin gerçekten yerine oturabilmesi için, onların koşullarını hazırlayan uygarlık davasına öncelik tanımış büyük devrimciyi hatırlıyor ve hakkını teslim ediyor.

Dürüst ve namuslu bir kalemin tavrıdır bu.

"Ağaçlara takılmadan ormanı görmek" : Ama, yalnız Zekeriya Sertel değil, o yılların bütün solcuları bu aydın sorumluluğunu ve dürüstlüğü göstermişlerdir. Mücadeleleri, Cumhuriyet ve onun devrimlerine karşı değildi; tersine, o devrimin daha da derinlere inmesi, daha da kökleşip yerleşmesi adınaydı.

Cumhuriyet'e içi boş bir kalıp olarak bakmak, sonraki yılların icadıdır. O sonraki yıllarda bile örneğin bir Türkiye İşçi Partisi'nin bütünü gözden uzak tutmayan tavrını hatırlamadan edemeyiz. Şimdi, bu titizliği gösteremeyen solculara da rastlıyoruz ki, kahroluyor insan.

Hayır, 1923 Devrimi bir uygarlık tasarısı önermiştir; bu toplumun gideceği ana yönleri belirtmiştir. Onları daha da belirginleştirip ete-kemiğe büründürecek yerde, gerilere ve oraya buraya savrulmak, olsa olsa yürüyüşümüzü geciktirir. O bile, bir fenalıktır topluma; çünkü çağımız, gecikmeyi hiç affetmeyen, daha da affetmeyecek bir çağdır.

Şu üç konu, yeni bir yüzyılın başlarında gündemin başında olmalı: "Sosyal sorun" u çözerek sınıflar arasındaki uçurumu kapatmak zorundayız; içinde "Kürt sorunu" nun da yer aldığı "demokratikleşme sorunu" nu bir an önce çözmeliyiz; "laik ilke" den asla ödün vermeden, onu özellikle eğitimde dört dörtlük uygulamalıyız.

"Küreselleşme" , bütün hızıyla sürüyor, daha da hızlanarak sürecek. Ama işin özüne değil, kabuğuna takılıp kalanlara hatırlatmalıyız: Bu olup bitende, kapitalizmin büyük sermaye güçlerinin oynadıkları rolü gözden ırak tutmamalı; Avrupa Birliği derken, çağrıldığımız sofraya bir "Kurtlar Sofrası" dır, ne getirecek ne götürecektir iyice hesaplamalıyız. Avrupa Birliği'ne girmek onun

yönetimine girmeyi de beraberinde getirebilir ki, bunun bizi sürükleyeceği badireleri düşünmek bile irkilticidir.

Sonra "küreselleşme" demek, sürüklenme demek değildir; ulusal kimliğimiz ve değerlerimizden fedakârlık edemeyiz.

"Bağımsızlık" da onlar arasındadır.

Elbette yürüyen çağ, her şeye olduğu gibi ona da yeni bir çerçeve çizecek; ama bağımsızlık ortadan kalkmayacak. Kalkmamalı da: İşsizliğe son vermeden tutun, bütün sorunlarımızı içerde biz kendimiz karara bağlayacağız; onları, gözü kapalı Brüksel'deki komisyonlara bıraktığımız an, gitti gider. Bu tizliği gösteremeyen kalemlere rastlıyoruz, hüznün vericidir tavırları. Hele "tutucu" kanadıyla bir "liberal akım" var ki evlere şenlik!

"Bütün" ü göremiyor, ağaçlara takılıp kalmış halde.

Ne demeli?